

Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu

Název:		8
Nebezpečí poleptání	Metodický list číslo	N
	<i>Vydáno dne: 30. listopadu 2017</i>	<i>Stran: 2</i>

I.

Charakteristika

- 1) Poleptání vzniká přímým působením chemikálií nebo reakcí s dalšími látkami (např. voda, pot). Poranění může být zevní nebo vnitřní, různé svou hloubkou a rozsahem s okamžitým nebo pozdním účinkem. Většina poranění poleptáním vyžaduje lékařské ošetření.
- 2) Zevní poleptání - poškození povrchové vrstvy kůže; při silnější koncentraci žíraviny nebo jejím dlouhodobějším působení může dojít k poškození do hloubky. V závislosti na koncentraci žíraviny může dojít k poškození nebo zničení biologických tkání.
- 3) Vnitřní poleptání - při vnitřní kontaminaci organismu dochází zejména k poleptání vnitřních orgánů (např. sliznic, plic); může dojít i ke vstřebávání látky a k intoxikaci organismu s dlouhou dobou latence. Dle rozsahu vnitřní kontaminace mohou nastat komplikace ohrožující základní životní funkce organismu včetně poškození nebo zničení biologických tkání.
- 4) Zvláště nebezpečné jsou pozdní účinky vdechnutých žíravých látek - poleptání sliznic, dýchacích cest a plic a nebezpečí edému plic. Doba latence v rozmezí 8 až 24 hodin!
- 5) Příznaky poleptání nebo nebezpečí poleptání:
  - a) vnější poleptání pokožky - palčivá bolest kůže; kůže po potřísnění může být zarudlá, může se odlupovat a mohou se na ní tvořit puchýře,
  - b) poleptání očí - intenzivní bolest v postiženém oku, světlolplachost, postižené oko může být křečovitě sevřeno, možné zarudnutí, otok a nadměrné slzení,
  - c) rozpadávající se oděv, změna barvy potřísněného oděvu; žíravé látky reagují s okolními látkami a mohou poškodit používanou požární techniku a věcné prostředky,
  - d) praskot, sykot v konstrukcích, probíhající chemické reakce za vzniku tepla a par. Při chemické reakci žíravých látek s jinými látkami může docházet k uvolňování hořlavých plynů (např. vodík) a může hrozit nebezpečí výbuchu; chemické reakce žíravých látek bývají doprovázeny uvolňováním tepla,
  - e) charakteristické obaly a značení na místě zásahu.

II.

Předpokládaný výskyt

- 6) K poleptání může dojít v prostorech, kde se zpracovávají, používají, přepravují, skladují a vznikají žíravé látky, kterými jsou především kyseliny (např. sírová, dusičná, chlorovodíková, chloristá) a louhy (např. hydroxid sodný a draselný). Žíravé látky mohou být plynné, kapalné i pevné, mohou vznikat i jako zplodiny hoření při požárech. Jsou většinou rozpustné ve vodě.

- 7) Nebezpečí poleptání lze očekávat zejména v objektech chemického průmyslu, laboratořích, skladech chemikálií, varnách drog, akumulátorovnách, při požárech kabelů, u sportovišť s umělým chlazením, ve chladírenských provozech apod. Nebezpečí poleptání lze očekávat také při přepravě nebezpečných látek a zejména při dopravních nehodách.
- 8) Únik žiravin ze stacionárních nebo mobilních zdrojů (technologického zařízení, potrubních rozvodů, automobilových cisteren). Hoření zejména plastů nebo jiných látek, které vyvíjejí chlorovodík nebo jiné žiravé látky.

III.

Ochrana

- 9) Opatření pro ochranu životů a zdraví hasičů před nebezpečím poleptání:
  - a) při zásahu dodržovat taktické postupy na *nebezpečné látky*,
  - b) ohraničit nebezpečnou látku, vymežit a označit nebezpečnou zónu, ohraničit nebezpečnou látku. Vzdálenost hranice nebezpečné zóny od žiraviny je min.:
    - i) kapalné žiraviny 5 m,
    - ii) žiravé plyny a páry 15 m,
    - iii) žiravé radioaktivní látky 50 m a následně dle dávky naměřeného dávkového příkonu,
  - b) dodržovat zvýšenou opatrnost a chránit se před potřísněním, zejména obličej, ruce a nohy,
  - c) ředit uniklou žiravinu proudy vody a regulovat její odtok; před rozhodnutím o ředění žiraviny je zapotřebí zvážit její možnou reakci s vodou,
  - d) pokusit se o neutralizaci vhodným neutralizačním prostředkem (např. soda, práškové vápno, hydroxid vápenatý pro neutralizaci kyselin a kyselina citronová, ocet pro neutralizaci zásad),
  - e) utěsnit otvory, ze kterých žiravina uniká, používat odolné těsnící hmoty a prostředky,
  - f) při zásahu v uzavřeném prostoru zabezpečit intenzivní (nejlépe přetlakové) větrání,
  - g) plynné látky, které se rozpouští ve vodě, srážet nebo ohraničit vodní clonou,
  - h) na místě zásahu spolupracovat s odborníky.
- 10) Ochranné prostředky a další zařízení:
  - a) izolační dýchací přístroje, protichemické ochranné oděvy, gumové rukavice a gumová obuv,
  - b) přetlakový ventilátor,
  - c) vodní clony.